

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

WARSZAWA, październik 1983r.

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

N. 10.

W czerwcu b. r. minęła połowa kadencji Zarządu Głównego PTTK wybranego na X Zjeździe Krajowym. Był to okres ważny, a zarazem trudny. Złożone warunki społeczno-ekonomiczne kraju, zmniejszenie ruchu turystycznego w połączeniu z nową sytuacją ekonomiczną i nienajlepszą sytuacją finansową PTTK, stworzyły potrzebę poszukiwania rozwiązań dających szansę realizacji Uchwały X Zjazdu, a jednocześnie zabezpieczających materialną substancję Towarzystwa.

Zarząd Główny PTTK skoncentrował swe działania na uporządkowaniu gospodarki, ochronie substancji materialnej i dostosowaniu działalności gospodarczej do przeprowadzonej reformy gospodarczej. Stworzono nowe zasady funkcjonowania przedsiębiorstw powiązane z centralnymi i terenowymi władzami Towarzystwa. Zgodnie z Uchwałami X Zjazdu Zarząd Główny PTTK zmienił zasady udzielania zniżek organizacyjnych, zwiększając ich wysokość dla członków i kadry Towarzystwa. Wprowadzono nowe zasady działania obiektów turystyki kwalifikowanej, kontynuowana jest realizacja uchwały w sprawie łącznego podejmowania spraw programowych, organizacyjnych i gospodarczych.

Na kolejnych posiedzeniach Zarządu Głównego przyjęto programy działania w zakresie turystyki wodnej, w środowisku młodzieży szkolnej, w zakresie turystyki zagranicznej, a także określiło miejsce i rolę koła-klubu w życiu Towarzystwa.

W całym Towarzystwie organizowano obchody 75-lecia utworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, przyjęto również program obchodów 110 rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Odbyto szereg spotkań z przedstawicielami poszczególnych resortów w celu przedstawienia problemów nurtujących turystów, a także w poszukiwaniu korzystnych decyzji administracyjnych, które wspierałyby program działania PTTK zarówno w sprawach ekonomicznych jak też w działalności programowej.

Dokonania naczelnych Władz Towarzystwa w pierwszej połowie X kadencji, a także najbliższe zamierzenia PTTK są tematem narad strefowych prezesów oddziałów PTTK.

Odbyły się już dwie narady - w Sopocie /14-15 października/ i w Warszawie /21-22 października/. Wnioski, które skierowano pod adresem Władz PTTK stanowią istotny element szerokiej dyskusji nad dotychczasową działalnością i dalszym kształtem Towarzystwa.

Uczestnicy obrad mieli jednocześnie możliwość dokonania szczegółowych uzgodnień i uzyskania wyjaśnień w funkcjonujących punktach konsultacyjnych. Konsultacje te dotyczyły zarówno działalności programowej /szkolenie kadr i przewodnictwo, działalność PTTK w środowiskach i w zakresie turystyki kwalifikowanej, muzea i pracownie krajoznawcze/, organizacyjno-statutowej, turystyki zagranicznej, jak też zagadnień ekonomiczno-finansowych i gospodarczych /działalność usłu-

gowa, funkcjonowanie działalności gospodarczej oddziałów PTTK, gospodarka transportowa, działalność inwestycyjno-remontowa/czy wreszcie zagadnień kadrowych i płacowych.

Kolejne narady odbędą się w dniach 4-5 listopada w Warszawie i 17-18 listopada w Krakowie.

Z PRAC PREZYDIUM I PLENUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

5 października b. r. odbyło się pierwsze po wakacyjnej przerwie posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego PTTK.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przywiązuje dużą wagę do problematyki przewodnictwa. W dniach 22-23 października odbywa się plenarne posiedzenie Zarządu Głównego PTTK, którego wiodącym tematem jest całokształt zagadnień związanych z przewodnictwem turystycznym w PTTK - kierunki rozwoju przewodnictwa, a jednocześnie miejsce przewodnictwa turystycznego w systemach państwowych. Prezydium ZG PTTK zapoznało się z przedstawionymi założeniami merytorycznymi posiedzenia i dokonało ich zatwierdzenia.

Zakończył się letni sezon turystyczny w PTTK. Z oceną tego sezonu zostało zapoznane Prezydium. Jednocześnie przedstawiono materiały dotyczące przygotowań do sezonu zimowego 1983/84. Materiał dotyczący oceny został przyjęty, wraz z wynikającymi z jego analizy wnioskami. Omówienie oceny sezonu letniego 1983 r. i przygotowań do zimy 83/84 przedstawiamy szerzej w dziale "Na turystycznych szlakach".

Konsekwencją Uchwały Zarządu Głównego PTTK w sprawie rozwoju turystyki i krajoznawstwa wśród młodzieży szkolnej, a także jednym z elementów jej realizacji jest podjęta przez Prezydium uchwała tworząca uprawnienia młodzieżowego przewodnika turystyki pieszej. W podstawowych założeniach uprawnienie to rozszerza dostępność uproszczonych nieco uprawnień przewodnika turystyki pieszej na młodzież w wieku 16-18 lat. Kandydat po ukończeniu kursu i zdaniu przewidzianego regulaminem egzaminu otrzymuje uprawnienia przewodnika na obszar jednego województwa - miejsca swego zamieszkania. Młodzieżowy przewodnik TP automatycznie traci swe uprawnienia po ukończeniu 20 lat, o ile nie spełni wcześniej wymagań przewidzianych i regulaminem przewodnika TP.

Poważną część posiedzenia poświęcono problemom ekonomicznym i gospodarczym Towarzystwa. Najistotniejsze uchwały i postanowienia omawiamy w działach "Życie gospodarcze" i "Kierunki usprawnień systemu ekonomicznego PTTK".

Przewodnictwo turystyczne w zorganizowanej formie funkcjonuje w Polsce od 1875 roku. Wniosło ono i nadal wnosi poważny dorobek do rozwoju polskiej turystyki. Jest bowiem społeczną służbą ludzi różnych zawodów i różnych zainteresowań, połączonych wspólną pasją poznawania kraju i zdobywania o nim wiedzy, a jednocześnie przekazywania tejże wiedzy innym turystom.

Przewodnik turystyczny jest nauczycielem i wychowawcą, przekazującym wiedzę i doświadczenie, biorącym udział w powszechnej edukacji społeczeństwa i patriotycznym wychowaniu młodzieży.

Najszerszej rozumianym problemom przewodnictwa turystycznego w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym poświęcone było plenarne posiedzenie Zarządu Głównego PTTK w dniach 22-23 października b. r.

Wymogi stawiane przewodnikom były zawsze bardzo wysokie. Dawne, pochodzące z początku wieku pojęcia, definiują przewodnika jako "... człowieka wyszkolonego, prowadzącego turystów..." W 1928 roku Stanisław Dunicki wymienia cechy przewodnika: "dobre zdrowie, ogólna inteligencja, dobra prewencja, dobre wychowanie, towarzyskość i łatwość wysławiania się, łatwa i szybka orientacja, takt i energia, moralność..., biegła znajomość obcych języków, doskonała znajomość terenu..."

Dawne wymogi nic nie straciły ze swej aktualności. Dzisiejszy przewodnik, to człowiek o szerokiej wiedzy, wysokiej etyce i zaangażowany w obecną rzeczywistość. Tak mówią o przewodnikach obowiązujące regulaminy, taki jest ideał przewodnika.

Zanim do tego doszło w 1875 roku Towarzystwo Tatrzańskie w Zakopanem opracowało pierwszy regulamin przewodnicki, ustaliło stawki za usługi przewodnickie, zweryfikowało pierwszych przewodników.

W okresie międzywojennym, a także początkowo po II wojnie światowej przewodnictwo było związane z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim i Polskim Towarzystwem Krajoznawczym. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze od momentu swego powstania w 1950 roku przejęło całość spraw związanych z przewodnictwem, to znaczy nabór kandydatów, ich szkolenie i doszkalanie, weryfikacja, organizacja, zlecenie usług, wyznaczanie stawek i opłat, nadawanie uprawnień, organizacja kół przewodnickich.

Znamienny był rok 1960, kiedy to Zarząd Główny PTTK pragnąc nadać odpowiednią rangę przewodnictwu turystycznemu, wystąpił z wnioskiem o nadanie przewodnikom praw państwowych, roztoczenia nad nimi opieki i zagwarantowanie odpowiednich uprawnień. Mimo wydanego wówczas przez GKFFiT aktu prawnego, przewodnicy do dnia dzisiejszego nie posiadają pełnych praw pracowniczych.

W chwili powstania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w grudniu 1950 roku w Polsce było 600 przewodników, obecnie jest ich prawie 14.000. Przez 33 lata przewodnicy PTTK oprowadzili 3.500.000 wycieczek, to znaczy około 140.000.000 uczestników.

W 1982 roku przewodnicy turystyczni PTTK obsłużyli łącznie 114.510 wycieczek /1980 r. - 233.554, 1981 r. - 190.399/.

W chwili obecnej istnieją cztery podstawowe grupy przewodników: przewodnicy miejscy, terenowi, górscy /tatrzańscy, beskidzcy i sudeccy/ i zakładowi. Prowadzone są rozmowy na temat możliwości i potrzeby utworzenia przewodnictwa muzealnego. Specyfika pracy każdej grupy jest bardzo różna i różnorodna. Przewodnicy są skupieni w 248 kołach przewodnickich, te zaś działają przy właściwych ze względu na lokalizację, oddziałach PTTK.

Działalność kół przewodnickich nadzoruje Komisja Przewodników Turystycznych Zarządu Głównego PTTK, której podlegają Wojewódzkie Komisje Przewodnickie PTTK.

Uprawnienia przewodnickie nadają, działający z upoważnienia wojewodów, dyrektorzy Wydziałów Kul-

tury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędów Wojewódzkich. Uprawnienia nadawane są na wniosek komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnej.

Przewodnicy turystyczni są zorganizowani w 248 kołach przewodnickich. Są to koła zrzeszające przewodników o uprawnieniach: terenowych /108 kół/, zakładowych /44 koła/, miejsko-terenowych /27 kół/, terenowych-beskidzkich /22 koła/, górskich /16/, oraz innych. Większość kół, poza kołami zakładowymi, ma charakter kół mieszaných, o działaniu na różnych terenach, najczęściej terenowo-górskich i terenowo-miejskich.

Od wielu lat przewodnicy - członkowie kół przewodnickich prowadzą wycieczki nieodpłatnie. Są to wycieczki w ramach akcji społecznych PTTK: "Otwarte drzwi", "Dzień przewodnika", "W niedzielę za miasto", "Poznajemy zabytki swojego regionu", "Szlakiem walk i męczeństwa". Ciekawa jest prowadzona wspólnie z wydziałami komunikacji akcja "Stop! Dziecko na drodze". Przewodnicy obsługują społecznie wycieczki dla Domów Dziecka, emerytów i rencistów, ociemniałych. Najwięcej wycieczek prowadzonych społecznie, to wycieczki zakładów pracy, w których zawodowo są zatrudnieni przewodnicy. Tego typu wycieczki stanowią niemal 30 % ogółu wycieczek. Najwięcej tego typu imprez jest realizowanych w województwie katowickim.

W Polsce istnieje kilka ośrodków, w których istnieje potrzeba utrzymywania przewodnictwa etatowego - zawodowego. Są to Polanica Zdrój, Wałbrzych, Jelenia Góra, Zakopane, Kraków, Łańcut i Warszawa. Formy zatrudnienia są różne, najczęściej jest to stała umowa zlecenie. W chwili obecnej przewodników zawodowych jest około 100, część przewodników jest obecnie zatrudniana w nowej, prowizyjnej formie. Wskaźnikiem wykorzystania przewodników jest średnia ilość wycieczek przypadająca na jednego przewodnika. W skali kraju wynosiła ona w 1982 roku 8,4 /1980 r. - 14,6, 1981 r. - 12,5/.

W ożywionej dyskusji podczas Plenum przedstawiano różne zagadnienia dotyczące zarówno statusu przewodnika, jego roli w turystyce w Polsce, jak też struktury organizacyjnej turystyki w Polsce.

Szerog wniosków dotyczyło spraw płacowych i bytowych przewodników. Podnoszono m. in. problem limitów zarobków dla emerytów i rencistów, a także minimum socjalnego pracowników BORT, będących jednocześnie przewodnikami pełnodyspozycyjnymi. Poruszono zagadnienia szczegółowe, związane z naborem, kształceniem kandydatów, a także szkoleniem ustawicznym przewodników, podnoszeniem ich kwalifikacji.

Wielu dyskutantów poruszało sprawy konieczności regulacji statusu przewodnika i określenia jego miejsca i roli, zarówno w PTTK jak też w strukturze turystyki w kraju.

Wynikiem dyskusji było podjęcie uchwały Zarządu Głównego PTTK w sprawie roli i miejsca przewodnika turystycznego w PTTK. W uchwale tej oceniono obecny stan organizacyjny i strukturalny za niezadawalający i wymagający działań zarówno władz państwowych jak i władz Towarzystwa. Jednocześnie aktualizacji wymaga stan prawny regulujący podstawowe problemy środowiska.

W najbliższym czasie przewodnictwo winno zwrócić szczególną uwagę na następujące kierunki działań:

- przekazywanie idei działania PTTK, przez naukę prawidłowej turystyki i krajoznawstwa,
- popularyzowanie 110-letniej historii, dorobku i tradycji zorganizowanej turystyki w Polsce,
- aktywne włączenie się do popularyzacji dorobku i osiągnięć 40 lat PRL.

W uchwale podkreślono jednocześnie gołowość PTTK do prowadzenia całością spraw przewodnickich - na prawach wyłączności. Zarząd Główny PTTK zobowiązał Komisję Przewodników Turystycznych ZG PTTK do opracowania programu zabezpieczenia potrzeb środowiska przewodnickiego w zakresie spraw socjalno-bytowych, sprzętowych, zdrowotnych i emerytalnych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb przewodników zawodowych. Zobowiązano również Komisję do opracowania projektów usprawnienia struktur organizacyjnych przewodnictwa.

NA TURYSTYCZNYCH SZLAKACH

Przebieg sezonu letniego 1983 roku w PTTK

Działalność programowa

Tegoroczny sezon letni przebiegał w Towarzystwie pod znakiem Młodzieżowej Szkoły Turystycznej "MST-83", powołanej uchwałą Prezydium ZG PTTK, a działającej pod patronatem Ministra d/s młodzieży. Zadaniem Szkoły było zapoznanie uczestników - teoretyczne i praktyczne - z turystycznym i krajoznawczym abecadkiem, nauczenie podstaw pracy organizacyjnej, a jednocześnie emocjonalne związanie młodych turystów z PTTK i stworzenie systemu stałego uzupełniania kadry Towarzystwa.

W ramach "MST-83" zorganizowano szereg sygnalizowanych przed sezonem letnim ogólnopolskich obozów centralnych, połączonych ze szkoleniem. Uczestnicy obozów, po zakończeniu szkolenia i zdaniu wymaganych egzaminów uzyskiwali uprawnienia Młodzieżowego Organizatora Turystyki.

- "Katowice 83" - cykl obozów wędrownych na trasach województwa katowickiego, głównie w południowej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej.
- "Dolina Pilicy" - obozy wędrowne z zakończeniem w Tomaszowie Mazowieckim.
- obozy dla opiekunów zabytków w Ciechanowcu, woj. łomżyńskie,
- obozy fotografów-krajoznawców w schronisku PTTK na Kopie Biskupiej, woj. opolskie.

Łącznie w ramach akcji centralnej szkolenie ukończyło i uzyskało uprawnienia około 700 uczennic i uczniów szkół średnich.

Akcję szkoleniową w ramach Młodzieżowej Szkoły Turystycznej "MST-83" prowadziła również większość Zarządów Wojewódzkich PTTK, organizując podobne w charakterze do akcji centralnej, obozy szkoleniowe dla młodzieży własnego województwa. Były to obozy piesze nizinne i górskie, kolarskie, kajakowe i żeglarskie, krajoznawcze, przyrodnicze, archeologiczne, etnograficzne, fotograficzne.

Łącznie w wojewódzkiej akcji Młodzieżowej Szkoły Turystycznej uprawnienia Młodzieżowego Organizatora Turystyki uzyskało nieco ponad 2000 uczniów.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się akcja "Lato w mieście" przeznaczona dla młodzieży przebywającej na koloniach letnich i obozach. W uzgodnieniu z Wydziałami Oświaty i Wychowania Urzędów Miejskich Oddziały PTTK i Biura Obsługi Ruchu Turystycznego PTTK oferowały organizatorom kolonii i obozów zróżnicowane formy organizowania czasu wolnego dla uczestników. Propozycje te obejmowały m. in. zwiedzanie z przewodnikiem najbliższych okolic, organizowanie wycieczek do obiektów przemysłowych czy też ciekawszych miejsc pamięci, organizację prelekcji, pogadanek czy też spotkań z ciekawymi ludźmi, organizowanie ognisk, wieczornic, biwaków, organizowanie egzaminów na karty pływackie.

W akcję włączyło się szereg oddziałów PTTK, na szczególne wyróżnienie zasługuje oddział PTTK w Świnoujściu, organizujący w okresie letnich wakacji imprezy dla prawie 3 tysięcy uczestników kolonii na terenie Świnoujścia.

Wiele ogólnopolskich imprez organizowanych w lecie bieżącego roku przez PTTK przeznaczono dla poszczególnych środowisk, w których działają ogniwa Towarzystwa. Wspomnieć tu trzeba o tradycyjnych turniejach dla młodzieży szkolnej:

- XI Ogólnopolskim Młodzieżowym Turniejem Turystyczno-Krajoznawczym,

- VI Ogólnopolskim Turnieju Drużyn SKKT PTTK Domów Dziecka,

których finały odbyły się latem bieżącego roku.

Dla środowiska turystycznego zakładów pracy przeznaczony był V Ogólnopolski Turniej Oddziałów, Zakładowych PTTK, dla młodzieży pracującej i uczącej się w ramach Ochotniczych Hufców Pracy - V Ogólnopolski Turniej Kół PTTK w OHP.

Odnotowania wymagają również imprezy organizowane przez PTTK dla środowiska osób niepełnosprawnych: Ogólnopolska Wędrówka Seniorów Nieśłyszących w Gdańsku, IV Rajd Wielodyscyplinowy "Gryfowe Wici" w Szczecinie, czy też Złot Młodzieży Nieśłyszącej w Toruniu.

Tradycyjnie ciekawe imprezy turystyczne organizowano w środowisku wojskowym w 40 rocznicę Ludowego Wojska Polskiego.

W letnim sezonie 1983 roku odbyły się wszystkie imprezy turystyki kwalifikowanej sygnalizowane w Centralnym Informatorze Imprez Turystycznych PTTK. Łącznie odbyło się ponad 250 imprez centralnych i ogólnopolskich, wzięło w nich udział ponad 3.000 tys. turystów.

Wspomnieć należy o XVII Międzynarodowym Turystycznym Zlocie Przyjaźni, który w bieżącym roku odbył się w Szczyrku. W imprezie brało udział ponad 500 turystów z Węgier, Czechosłowacji, NRD oraz Polski.

Interesującymi imprezami o charakterze turystyczno-szkoleniowym były tradycyjne zloty przodowników turystyki kwalifikowanej - pieszej, górskiej, kolarskiej, kajakowej, żeglarskiej i motorowej.

PTTK-owscy krajoznawcy uczestniczyli w XXII Centralnym Zlocie Aktywu Krajoznawczego, poświęconemu w bieżącym roku 300 rocznicy odsieczy wiedeńskiej oraz tematyce Górnego Śląska - jego bohaterskiej przeszłości i problematyce aktualnej.

Działalność usługowa

Letni sezon 1983 roku przebiegał w warunkach znacznie korzystniejszych, niż w 1982 roku. Jednocześnie był to pierwszy letni sezon, w którym w działalności usługowej obowiązywały dwie istotne uchwały władz PTTK - nr 20/X/82 Zarządu Głównego PTTK w sprawie nowych zniżek organizacyjnych w obiektach i wypożyczalniach PTTK i nr 100/82 Prezydium ZG PTTK w sprawie zasad funkcjonowania obiektów turystyki kwalifikowanej. Sposób wdrożenia i realizacji tej ostatniej uchwały był przedmiotem szczegółowego przeglądu i analizy prowadzonej m. in. przez Zarządy Wojewódzkie PTTK.

W letnim sezonie 1983 roku funkcjonowały 244 obiekty noclegowe administrowane przez Okręgowe Zespoły Gospodarki Turystycznej i 22 obiekty administrowane bezpośrednio przez oddziały PTTK, dysponujące łącznie 28.260 miejscami. Udzieliły one łącznie ponad 2.000 tys. noclegów grupom zorganizowanym i turystom indywidualnym. W stosunku do 1982 roku wykorzystanie bazy PTTK wzrosło o około 80%. Szczególny wpływ miało na to duże obłożenie pól namiotowych i ośrodków campingowych, gdzie w wielu przypadkach wzrost obłożenia przekraczał 200%. Średnie ceny usług noclegowych wzrosły maksymalnie o 20% w stosunku do 1982 roku.

Z istniejących przy obiektach noclegowych wypożyczalni sprzętu turystycznego skorzystało łącznie ponad 32,5 tys. osób.

Odnotowano szereg trudności zaopatrzeniowych w artykuły niezbędne do bieżącej eksploatacji obiektów. Szczególnie dotkliwe były braki bielizny pościelowej.

Działalność gastronomiczną prowadziło w 1983 roku 265 zakładów, w tym 96 sezonowych. Obroty z tytułu działalności gastronomicznej w sezonie letnim wyniosły ponad 616 mln zł, co oznacza wzrost o ponad 50% w stosunku do 1982 roku.

Obsługę ruchu turystycznego prowadziło w minionym sezonie letnim 297 Biur Obsługi Ruchu Turystycznego PTTK. Wzrost o 12 liczby Oddziałów PTTK prowadzących

niewyodrębnioną działalnością gospodarczą wynika m. in. z wprowadzenia w życie uchwały Prezydium ZG PTTK w sprawie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej. Z przepisów tych skorzystał na przykład Warszawski Oddział Przewodników PTTK, prowadzący wielokierunkową obsługę przewodniczką na terenie Warszawy. Znaczna ilość Oddziałów PTTK uzyskała zezwolenia na rozszerzenie działalności gospodarczej, głównie w zakresie handlu i produkcji drobnego sprzętu turystycznego i wyposażenia obiektów. Prowadzenie tej działalności pozwala na zwiększenie obrotów i dochodów bez podnoszenia marży za usługi związane bezpośrednio z ruchem turystycznym.

W połowie 1983 roku niemal połowa Oddziałów PTTK prowadzących działalność gospodarczą uzyskała uprawnienia do samodzielnej polityki płacowej zgodnie z uchwałą nr 142/83 Prezydium ZG PTTK. Za wcześniej jest na analizę szczegółowych efektów tego posunięcia, jednak już teraz można stwierdzić, że jest to wyraźny bodziec do większej operatywności pracowników BORT.

Ceny stosowane przez BORT-y pozostawały na poziomie ubiegłego roku, co m. in. było efektem zwolnienia jednostek PTTK z obowiązku odprowadzania podatku obrotowego.

W sezonie letnim 1983 roku przygotowano niemal 8 tys. skierowań na centralne obozy turystyki kwalifikowanej, efektywność ich sprzedaży wyniosła ponad 90%. Szczególnym powodzeniem cieszyły się spływy kajakowe, gdzie rozprowadzono w zasadzie wszystkie skierowania. Niekorzystnym zjawiskiem jest stosowanie przez BORT-y zasady grupowej sprzedaży skierowań na obozy turystyki kwalifikowanej. Jedynie niewielka ich ilość - głównie na spływy kajakowe, trafiła do turystów indywidualnych.

Oferta pobytów czasowych wzrosła o 1/3 w stosunku do ubiegłorocznego sezonu letniego. Realizowana głównie w oparciu o bazę kwater prywatnych, została sprzedana w całości.

Turystyka zagraniczna

Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK podjęło w sezonie 1983 roku szereg działań organizacyjnych, mających na celu wyeliminowanie występujących w latach poprzednich nieprawidłowości w obsłudze turystów. Polegały one m. in. na weryfikacji kadry pilotów połączonej z decentralizacją decyzji o obsadzeniu imprez pilotami, przywróceniu zasady pełnej obsługi pilota w trakcie imprezy /rezygnacja z pilotów - konwojentów/, częściowej decentralizacji organizacji imprez zagranicznych.

1983 rok przyniósł zwiększenie wyjazdów turystyki kwalifikowanej. Do chwili obecnej za pośrednictwem Biura wyjechało prawie 7.000 osób, dalsze 2.000 wyjadą do końca bieżącego roku /dla porównania w 1982 roku wyjechało 1.600 osób/. Przeważająca ilość turystów wyjechała do krajów socjalistycznych, wyjazdy do krajów kapitalistycznych to 23 grupy liczące łącznie 400 osób. Najbardziej popularne kierunki wyjazdów to Węgry /81 grup/, CSRS /67 grup/ i Bułgaria /65 grup/. Przeważały wędrowne obozy górskie /85 grup/ i obozy trampinowe /64 grupy/. Niezależnie od imprez organizowanych z własnej inicjatywy, stanowiących około 40% tegorocznej oferty, Biuro zrealizowało szereg imprez zleconych przez ogniwa PTTK różnych szczebli.

BTZ PTTK powiększyło również ofertę zagranicznej turystyki wyjazdowej grup o charakterze krajoznawczym i wypoczynkowym z programem krajoznawczym. Łącznie w sezonie 1983 roku przygotowano ponad 91 tys. miejsc na tego typu imprezach /w 1982 r. - 50 tys./. Do września br. sprzedano niemal 72 tys. miejsc, głównie do Bułgarii /ponad 40 tys./ i na Węgry /16 tys./.

Nastąpił ilościowy wzrost turystyki przyjazdowej realizowanej przez BTZ, szczególnie z II obszaru płatniczego. Do końca sierpnia 1983 roku przyjęto około 1.500 turystów /RFN, Francja, Dania, Austria/ oraz 8 grup turystów rowerowych z RFN. Ogółem w 1983 roku prze-

widziane jest przyjęcie około 2.000 osób z krajów kapitalistycznych. Zaznacza się również powolny wzrost przyjazdów z krajów socjalistycznych, szczególnie z Węgier. Problemowi odbudowania turystyki przyjazdowej Biuro poświęca dużo uwagi i wysiłków reklamowo-akwizycyjnych dążąc do uatrakcyjnienia swej oferty przez wykorzystanie w pełni krajowych możliwości w zakresie turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej.

ZIMA 1983/84 w PTTK

Według przewidywań wielkość ruchu turystycznego w zimowym sezonie 83/84 powinna co najmniej utrzymać się na poziomie ubiegłorocznego sezonu. Na zwiększenie tej wielkości wpłynie niewątpliwie zniesienie obowiązujących w ubiegłym roku ograniczeń ruchu turystycznego, a także zwiększenie dopłat do wypoczynku z zakładowych funduszy socjalnych. Negatywny wpływ mogą mieć natomiast przewidywane podwyżki cen artykułów żywnościowych, energii i niektórych usług, a także taryf komunikacyjnych. W tym przypadku może zaistnieć konieczność podwyższenia cen usług turystycznych, również w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym.

Niezależnie od tego Okręgowe Zespoły Gospodarki Turystycznej PTTK sygnalizują konieczność dość znacznego podwyższenia cen od początku przyszłego roku z uwagi na przeszacowanie majątku, a w konsekwencji wzrost odpisów amortyzacyjnych i podatków od nieruchomości.

Rozpoczynając przygotowania do sezonu zimowego dokonano szczegółowego przeglądu obiektów PTTK. Zakończenie prac remontowych i konserwacyjnych, a tym samym gotowość obiektów do sezonu jest planowane na połowę grudnia b. r.

W bieżącym sezonie zimowym baza noclegowa PTTK będzie liczyła 166 obiektów dysponujących niemal 11,5 tys. miejsc. Włączone do eksploatacji po remontach zostaną schroniska "Luboń Wielki" i "Orlica". Dom Wycieczkowy w Myślenicach uzyska 22 nowe miejsca, Dom Wycieczkowy w Gorzupii Dolnej - 36 miejsc /dotychczas-obiekt był czynny tylko w sezonie letnim/, stacja wodna w Charkowykach uzyskała 33 miejsca całoroczne. Z eksploatacji zostały wyłączone Dom Wycieczkowy w Ciechocinku oraz schroniska w Iwoniczu Zdroju i na Hali Krupowej.

Ceny usług noclegowych pozostają na niezmiennym poziomie, jedynie Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej w Nowym Sączu i Oddział PTTK w Tarnowie administrujące obiekty przewidują około 20% zwwyżkę.

W nadchodzącym sezonie zimowym w ramach akcji centralnej przygotowano 7 tys. skierowań na obozy narciarskie, jest to o 1,3 tys. mniej niż w ubiegłym roku. Obozy nie będą organizowane w schroniskach na Hali Ornak /zakaz jazdy na nartach wydany przez Tatrzański Park Narodowy/, Jaworzynie Krynickiej, Hali Rysiance, Krawców Wierchu i Rycerzowej.

Obozy są organizowane przez 11 biur obsługi ruchu turystycznego PTTK i 1 Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej /Jelenia Góra/ w 29 obiektach turystycznych Towarzystwa i jednym obcym /Łądek Zdrój/. Pierwsze turnusy rozpoczynają się 20 grudnia, ostatnie natomiast - w połowie kwietnia.

Dążąc do udostępnienia turystom taniej oferty wypoczynku zimowego Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego organizują w większości turnusy krótkie, 7-10-dniowe. BORT w Zakopanem kontynuuje organizację w schronisku na Kalatówkach obozów narciarskich kalkułowanych bez wyżywienia. Forma ta, zainicjowana w ubiegłym roku, spotyka się z dużym zainteresowaniem narciarzy, umożliwia bowiem lepsze wykorzystanie czasu i indywidualne planowanie programu dnia. Rozwinięciem tej formy są

oazy w schroniskach na Magurce i Szyndzielni - kilka turnusów zostało skalkulowane wyłącznie z jednym posiłkiem /obiad/. Rozbieżność stosowanych cen jest znaczna - od 3.400 /7 dni bez wyżywienia/ do 15.080 /14 dni/. Członkom i działaczom PTTK przysługuje zniżka organizacyjna od cen noclegów wynosząca 25 - 80 %.

Spółeczny Aktyw Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego PTTK opracował cykl kursów narciarskich, obejmujących szkolenie przodowników i instruktorów narciarskich. Wspólnie z Ministerstwem Czwiaty i Wychowania prowadzone będzie narciarskie szkolenie nauczycieli. Kursy te będą prowadzone w obiektach PTTK na Hali Gąsienicowej, w Szczyrku, w schroniskach "Andrzejówka", Dolina Pięciu Stawów i w Zwardoniu. Całość szkolenia przewiduje udział ponad 900 osób.

Oddziały PTTK kończą prace na szlakach narciarskich. W bieżącym roku narciarze będą korzystać z 250 km szlaków wędrowskich i nartostrad w Beskidach, Beskidzie Sądeckim, Górcach, na Pogórzu Wielickim, w Beskidach Żywieckim i Śląskim.

Na przełomie marca i kwietnia 1984 r. odbędzie się Wysokogórski Rajd Narciarski PTTK z udziałem 200 turystów narciarzy. Komisja Narciarska ZG PTTK będzie również organizatorem, wspólnie z Zarządem Wojewódzkim PTTK w Suwałkach, "Wędrowek Połnoy"-ogólnopolskiej nizinnej imprezy narciarskiej.

Turystyka zagraniczna

Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK przygotowało na zimowy sezon szereg atrakcyjnych imprez narciarskich w Rumunii, Bułgarii i Czechosłowacji.

W Bułgarii imprezy organizowane są w znanych górskich ośrodkach turystyczno-wypoczynkowych: Pamporowo, Malovica i Boroweo. Korzystne położenie i doskonałe warunki śniegowe sprawiają, że imprezy cieszą się zawsze dużym powodzeniem. Organizatorzy zapewniają dwutygodniowy pobyt, zakwaterowanie w hotelach, przelot samolotem. Uczestnicy otrzymują abonament na wyciągi narciarskie. Cena imprezy - około 33 tys. zł, łączna ilość miejsc - około 320.

W Rumunii imprezy narciarskie będą organizowane w miejscowościach Sinaia, Polana Brasov i Predeal. Miejscowości te cieszą się dużym powodzeniem wśród miłośników sportu narciarskiego. Uczestnicy będą zakwaterowani w hotelach, dojazd koleją, pobyty trwać będą 9-14 dni, cena około 22-31 tys. zł.

BTZ PTTK jest w trakcie szczegółowych uzgodnień z kontrahentem czechosłowackim w sprawie imprez narciarskich w miejscowości Hrnčiz na Spicaku.

Sezon jesienno-zimowy sprzyja organizacji krótkich imprez o charakterze krajoznawczym. Biuro Turystyki Zagranicznej proponuje wycieczki do Budapesztu, Pragi, Bukaresztu i Sofii. Ceny tych 5-7-dniowych imprez wynoszą, w zależności od środka transportu 12-16 tys. zł.

Okres świąt i Sylwestra można spędzić w Węgrzech, w Bułgarii lub Rumunii. Łącznie przygotowano około 1,8 tys. miejsc na tego typu imprezach, ich ceny są zróżnicowane w zależności od środka transportu i wynoszą orientacyjnie 11-25 tys. zł.

Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK proponuje również wycieczki sylwestrowe do Grecji /cena 25 tys. zł + 80 \$/, Włoch /35 tys. zł + 130 \$/, Turcji /25 tys. zł + 80 \$/ i Austrii /15 tys. zł + 150 \$/. Łącznie przygotowano około 200 miejsc.

KIERUNKI USPRAWNIEŃ SYSTEMU EKONOMICZNEGO PTTK

Toczący się proces weryfikacji rozwiązań systemowych prowadzi do zmian w niektórych regulacjach. Zmiany dokonane na ostatnim posiedzeniu Prezydium ZG PTTK wprowadzają większą elastyczność, a dotyczą:

1. Zasad udzielania pomocy interwencyjnej ze środków ZG PTTK. Nowe rozwiązanie przewiduje udzielanie głównej zwrotnej pomocy w przypadku postępowania sanacyjnego. Jednocześnie dopuszcza ono wydłużenie terminów spłaty ponad 2 lata oraz możliwość obniżenia oprocentowania. Koszty związane z wydłużeniem okresu spłaty oraz ze zmianą oprocentowania obciążają Fundusz Rozwoju i Pomocy Gospodarczej i są refundowane ze środków budżetu ZG PTTK przeznaczonych na pomoc o charakterze interwencyjnym.
2. Zasad budowy programu uzdrowienia. Zmiana polega na zwiększeniu roli samorządu pracowniczego w okresie postępowania sanacyjnego przez delegowanie prawa do zatwierdzania programu radzie pracowniczej.
3. Zasad polityki wynagradzania w przedsiębiorstwie objętym postępowaniem sanacyjnym. Zakaz wypłaty wszelkich ruchomych składników wynagrodzenia może zostać uchylony przez Komisję Sanacyjną w stosunku do osób przyczyniających się do ustąpienia zjawisk będących przyczyną postępowania sanacyjnego, lub w stosunku do całej załogi, jeśli następuje znaczny wzrost wydajności pracy i poprawa sytuacji finansowej jednostki.
4. Zasad funkcjonowania komisji sanacyjnej. Zmiana dotyczy objęcia kosztów funkcjonowania komisji sanacyjnych finansowaniem środkami budżetu ZG PTTK przeznaczonymi na pomoc o charakterze interwencyjnym.

A oto pełny tekst Uchwały nr 169/83

Uchwała nr 169/83

Prezydium ZG PTTK z dnia 5.10.1983 r. w sprawie uzupełnienia zasad postępowania sanacyjnego w stosunku do przedsiębiorstw i oddziałów PTTK.

Na podstawie § 21 ust. 2 pkt. 12 Statutu PTTK oraz § 8 ust. 2 Regulaminu Zarządu Głównego, zarządu wojewódzkiego i zarządu oddziału PTTK, Prezydium Zarządu Głównego PTTK postanawia:

§ 1

W regulaminie Funduszu Rozwoju i Pomocy Gospodarczej, stanowiącym załącznik do uchwały 76/82 Prezydium ZG PTTK dodaje się § 9 A o następującej treści:

"§ 9 A.

1. W przypadku postępowania sanacyjnego wobec przedsiębiorstwa lub oddziału PTTK Prezydium ZG PTTK może określić dłuższy okres spłaty pożyczki interwencyjnej niż określony w § 8 ust. 1 oraz obniżyć oprocentowanie pożyczki lub zrezygnować z niego.
2. Różnica pomiędzy oprocentowaniem określonym w § 9 ust. 1 pkt. 2, a oprocentowaniem obniżonym na mocy postanowienia § 9 A ust. 1 podlega refundacji ze środków budżetu ZG PTTK przeznaczonego na pomoc interwencyjną i koszty likwidacji przedsiębiorstw PTTK.

§ 2

W uchwale nr 103/82 Prezydium ZG PTTK z dnia 28.10.1982 r. w sprawie postępowania sanacyjnego w stosunku do przedsiębiorstw PTTK wprowadza się następujące zmiany:

- 1/ W § 14 ust. 3 po słowach "z funduszu statutowego" dodaje się:
"Dotacja może przybrać formę częściowej lub całkowitej refundacji oprocentowania pożyczki interwencyjnej z FRIPG".
- 2/ W § 4 dotychczasowy ust. 2 otrzymuje numerację ust. 3, a nowy ust. 2 brzmi:
"2. Program uzdrowienia gospodarki powinien zostać uchwalony przez radę pracowniczą przedsiębiorstwa, jeżeli jej działalność nie uległa w zawieszeniu w trybie § 6".
- 3/ § 8 pkt. 3 otrzymuje nowe brzmienie:
"Zakaz wypłaty wszelkich ruchomych składników płac o charakterze uznaniowym /premie, nagrody/, bez zgody komisji sanacyjnej".
- 4/ W § 14 ust. 2 dodaje się punkt 4:
"4/ koszty funkcjonowania komisji sanacyjnych".

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

Uchwała nr 103/82 Prezydium ZG PTTK opublikowana była w "Informacjach" - XI, 82, natomiast regulamin Funduszu Rozwoju i Pomocy Gospodarczej /załącznik do Uchwały nr 76/82 Prezydium ZG PTTK/ - w "Informacjach" - V, 83

ZYCIE GOSPODARCZE

W związku z licznymi wątpliwościami jednostek Towarzystwa w zakresie stosowania Uchwały nr 122/82 Prezydium ZG PTTK, poniżej przedstawiamy jej omówienie.

Regulacje Uchwały pozwoliły włączyć w proces zarządzania również władze wojewódzkie PTTK, nie ograniczając jednocześnie kompetencji organów przedsiębiorstwa w zakresie samodzielności, samorządności i samofinansowania.

Funkcje Prezydium ZW PTTK obejmują:

- uczestnictwo w pracach komisji konkursowej, wyłaniającej kandydatów na dyrektora przedsiębiorstwa,
- uczestnictwo w postępowaniu sanacyjnym i likwidacyjnym, poprzedzającym decyzję o podziale lub likwidacji oraz przygotowawczym, poprzedzającym decyzję o utworzeniu przedsiębiorstwa /podziału lub likwidacji dokonać można w stosunku do przedsiębiorstwa jedynie w ramach postępowania sanacyjnego lub likwidacyjnego/
- kontrolę legalności decyzji przedsiębiorstwa na podstawie własnych informacji,
- powołanie rad programowych, których kompetencje ustala Uchwała nr 94/82 Prezydium ZG PTTK,
- wnioskowanie o odwołanie dyrektora w przypadku, gdy dalsze pełnienie przez niego funkcji stanowi istotne naruszenie prawa, Statutu PTTK, uchwał Zarządu Głównego PTTK i jego Prezydium. Decyzję w tej sprawie podejmuje Prezydium ZG PTTK.

Należy zwrócić uwagę na § 8 Uchwały 122/82 Prezydium ZG PTTK, który powinien przyczynić się do pełniejszego wykorzystania możliwości Towarzystwa w zakresie gospodarczym i programowym.

Tekst Uchwały nr 122/82 opublikowaliśmy w "Informacjach" - I, 83.

Wobec braku możliwości spłaty zobowiązań zaciągniętych przez oddziały PTTK w Chełmie, Krasnymstawie i Włodawie, Prezydium ZG PTTK postanowiło wszcząć postępowanie sanacyjne w stosunku do wymienionych oddziałów. Jednocześnie zobowiązało Sekretarza Generalnego i Skarbnika PTTK do merytorycznego nadzoru nad jego przebiegiem.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK postanowiło przyznać pożyczki z Funduszu Rozwoju i Pomocy Gospodarczej dla:

- OZGT w Olsztynie	-	7 mln zł
- OZGT w Jeleniej Górze	-	3,5 mln zł
- ZRB w Koszalinie	-	4,448 mln zł
- FPO ZW PTTK w Chełmie	-	0,9 mln zł
- ZP "Foto-Pam" w Jaśle	-	15 mln zł

oraz z funduszu obrotowego ZG PTTK dla OZGT w Krakowie niskoterminowej nieoprocentowanej pożyczki w kwocie 4 mln zł do czasu otrzymania środków z CFTiW.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK dokonało zatwierdzenia statutów kolejnych przedsiębiorstw PTTK.

- Okręgowego Zespołu Gospodarki Turystycznej w Kielcach,
- Zakładu Remontowo-Budowlanego w Kielcach,
- Przedsiębiorstwa PTTK "Foto-Pam" w Poznaniu,
- Przedsiębiorstwa Produkcyjnego PTTK "Foto-Pam" w Warszawie.

Na wniosek Samorządu Załogi Dyrektor Zakładu Produkcyjnego PTTK "Foto-Pam" w Augustowie wprowadził od dnia 1 października 1983 roku zasadę sprzedaży produkowanego przez zakład sprzętu piwającego z 5% bonifikatą wartości sprzętu dla członków i pracowników PTTK.

Zakup taki przysługuje raz na 3 lata. Warunkiem nabycia wyrobu z bonifikatą jest przynależność do PTTK co najmniej 3 lata /ważna legitymacja z opłaconymi składkami/ lub 3-letni staż pracy w jednostkach PTTK /zaświadczenie/. Adres Zakładu - 16-200 Augustów ul. Słowackiego 29 tel. 28-48.

NA WARSZTACIE KOMISJI SPOŁECZNYCH

Na przełomie września i października b. r. w Swinoujściu odbył się VI Ogólnopolski Turniej Kół PTTK w Ochotniczych Hufcach Pracy. Uczestniczyło w nim 4 drużyny żeńskie i 16 męskich, reprezentujących poszczególne Komendy Wojewódzkie OHP.

Prestawiamy wyniki turnieju:

Drużyny żeńskie:

- I - KW OHP Poznań repr. przez 31-4 OHP
- II - KW OHP Bydgoszcz repr. przez 4-3 OHP
- III - KW OHP Szczecin repr. przez 40-8 OHP

Drużyny męskie:

- I - KW OHP Nowy Sącz repr. przez 24-2 OOC w OHP
- II - KW OHP Zielona Góra repr. przez 49-2 OHP
- III - KW OHP Gdańsk repr. przez 9-7 OHP

Zwycięskim zespołom przyznano pamiątki, nagrody rzeczowe i dyplomy. Gratulujemy!

W schronisku PTTK na Świętej Katarzynie odbył się w dniach 14-16 października b. r. Ogólnopolski Zlot Aktywu PTTK działającego w osiedlach mieszkaniowych. W zlocie uczestniczyli również przedstawiciele spółdzielczości mieszkaniowej.

Obrady toczyły się w dwóch zespołach:

- Turystyka kwalifikowana w rodzinie, gdzie dyskutowano rolę integracyjną i wychowawczą turystyki rodzinnej,
- Współpraca ogniw PTTK z administracją osiedla, działalność PTTK w środowisku osiedli mieszkaniowych.

Wnioski sformułowane podczas narady dotyczyły głównie upowszechniania turystyki, zwłaszcza najprostszej, uprawianej we własnym, rodzinnym gronie. Sporo uwagi poświęcono również problematyce działalności turystycznej dla seniorów, realizowanej w osiedlu, miejscu najbliższym osobom w podeszłym wieku.

Ciekawą inicjatywę zaprezentowała w b. r. Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK. W cotygodniowej rubryce "Turystyka i rekreacja" w "Gazecie Krakowskiej" pod wspólnym hasłem "Dla tych, co w góry" prezentowano poszczególne grupy górskie polskich Karpat. Publikowane notatki opracowywali członkowie Komisji.

Informację tę przedstawiamy jako przykład kompleksowych działań związanych z popularyzacją pracy Towarzystwa na szerokim forum. Cotygodniowe rubryki turystyczne w sezonie letnim ukazują się w większości tytułów prasy terenowej - zachęcamy ogniwa Towarzystwa do współpracy z redakcjami.

— NOWOŚCI — WYDAWNICZE

Przedstawiamy kolejne propozycje seryjnych publikacji Wydawnictwa PTTK "KRAJ".

Seria "NA SZLAKU"

Janusz Umiński. Nad Notecią.

Nakł. 10.000 egz., cena około 120,- zł.

Przewodnik po obszarze w dorzeczu środkowej Noteci. Zawiera opisy szlaków pieszych, kolarskich i wodnych. Trasy biegną szlakami historycznych ziem: Krajny, Pałuk i Wielkopolski, bogatych w pamiątki historii i zabytki architektury.

Paweł Anders. Pojezierze Leszczyńskie.

Nakł. 10.000 egz., cena około 80,- zł.

Przewodnik przeznaczony dla turystów pieszych, kolarzy, turystów zmotoryzowanych i wodnych. Zaproponowano w nim szereg tras po niezwykle ciekawym, obfitującym w wiele atrakcji krajoznawczych terenie Pojezierza Leszczyńskiego.

Janusz Umiński. Puszcza Bydgoska.

Nakł. 10.000 egz., cena około 80,- zł.

Propozycje turystycznych wędrówek pieszych i kolarskich trasami wybiegającymi z Bydgoszczy, Torunia, Ciechocinka. Szczegółowe opisy uzupełniają słownik krajoznawczy, mapy i plany miast.

Seria "PRZEWODNIKI KOLARSKIE WOKÓŁ AGLOMERACJI MIEJSKICH"

S. Jeziorowska, J. Junga, W. Kasperek. Trasy kolarskie wokół Trójmiasta.

Nakł. 10.000 egz., cena około 110,- zł.

Publikacja zawiera opisy 40 jedno- i dwudniowych wycieczek kolarskich, zarówno po peryferiach Trójmiasta jak też podmiejskich: nad Zatoką Pucką, na Pojezierzu Kaszubskim. Wydawnictwo jest uzupełnione szczegółową mapą zawierającą proponowane trasy wycieczek.

Seria "TYDZIEŃ W GÓRACH"

Krzysztof R. Mazurski. 7 dni w Górach Stołowych.

Nakł. 20.000 egz., cena około 35,- zł.

Opisy siedmiu najważniejszych tras turystycznych w Górach Stołowych oraz wiadomości krajoznawcze o regionie. Mapa szlaków turystycznych Gór Stołowych.

Krzysztof R. Mazurski. 7 dni w Masywie Śnieżnika.

Nakł. 20.000 egz., cena około 30,- zł.

Przewodnikowe opisy najciekawszych tras w Masywie Śnieżnika i Górach Białskich w Sudetach, wiadomości krajoznawcze o regionie, mapa szlaków turystycznych.

Zbigniew Ładygin. 7 dni w Bukowinie Tatrzańskiej.

Nakł. 20.000 egz., cena około 40,- zł.

Opisy siedmiu tras turystycznych z Bukowiny Tatrzańskiej w Tatry oraz na Pogórze Spisko-Gubałowskie. Wiadomości krajoznawcze o regionie, cztery mapy tras wycieczek oraz panoramy najciekawszych punktów widokowych.

Seria "OKOLICE GÓRSKICH SCHRONISK PTTK"

Bohdan Szarek. Karkonosze /część wschodnia/ - rejon Karpacza.

Nakł. 15.000 egz., cena około 45,- zł.

Publikacja zapoznająca ze schroniskami PTTK we wschodniej części Karkonoszy. Zawiera informacje o regionie, o poszczególnych obiektach oraz opisy znakowanych szlaków Turystycznych. Całość ilustrowana mapką i rysunkami schronisk.

Seria "SZLAKIEM WIELKICH LUDZI, WYDARZEŃ, ZABYTKÓW KULTURY"

Wiesław Głębocki. Szlakiem Stefana Starzyńskiego.

Nakł. 10.000 egz., cena około 85,- zł.

Pozycja przedstawia życie i działalność prezydenta Warszawy - Stefana Starzyńskiego. Tekst uzupełniają liczne ilustracje oraz plan Warszawy z zaznaczonymi miejscami związanymi z bohaterem.

Seria "GÓRY POLSKIE W PANORAMACH"

Edward Moskała. Panoramy górskie z Tatr i Pienin.

Nakł. 20.000 egz., cena około 45,- zł.

40 panoram górskich z najciekawszych punktów widokowych w Tatrach i Pieninach uzupełnione krótkimi wiadomościami krajoznawczymi o regionie.

Edward Moskała. Panoramy górskie z Beskidów /Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Sądecki/

Nakł. 20.000 egz., cena około 45,- zł.

40 panoram górskich z najciekawszych punktów widokowych w Beskidzie Wyspowym, Gorcach i Beskidzie Sądeckim uzupełnione krótkimi wiadomościami krajoznawczymi o regionie.

Seria "TATRY POLSKIE W PANORAMACH"

Edward Moskała. Tatry Zachodnie. Mapy panoramiczne.

Nakł. 20.000 egz., cena około 80,- zł.

Publikacja zawiera zestaw map panoramicznych: Kasprowy Wierch - Giewont - Czerwone Wierchy, Dolina Kościeliska, Dolina Chochołowska.

inne pozycje nieseryjne

Wiesław Cichy. Muzea i izby regionalne PTTK.

Przewodnik - informator.

Nakł. 10.000 egz., cena około 65,- zł.

Przewodnik po muzeach i izbach regionalnych PTTK przedstawia te placówki, charakteryzuje ich zbiory, podaje szereg informacji praktycznych. Tekst uzupełniają zdjęcia oraz mapka obrazująca rozmieszczenie placówek.

Stanisław Figiel. Polski Spisz - przewodnik turystyczny. Nakł. 30.000 egz., cena około 60,- zł.

Pierwsza tego tytu publikacja przewodnikowa po wspaniałych terenach Polskiego Spiszu. Zawiera informacje turystyczno-krajoznawcze, opis tras samochodowych oraz pieszych, panoramy najciekawszych punktów widokowych.

Stefan Gołąbek. Kociewie. Przewodnik po szlakach turystycznych. Nakł. 10.000 egz., cena około 100,- zł.

Przewodnik zawiera szczegółowe opisy 6 szlaków pieszych, 4 kajakowych oraz 3 motorowych wiodących przez niezwykle atrakcyjny teren Kociewia.

Bogna Wernichowska. Los uśmiecha się do każdego dnia czyli kalendarz optymisty.

Nakł. 10.000 egz., cena około 120,- zł.

Atrakcyjny zbiór dykteryjek, anegdot i wydarzeń z życia wielkich ludzi, artystów, odkrywców.

Edward Moskała. Bieszczady - szlaki turystyczne.

Nakł. 30.000 egz., cena około 100,- zł.

Publikacja zawiera materiały krajoznawczo-turystyczne z terenu Bieszczadów, ilustrowana mapkami panoramicznymi z połonińskiej części Bieszczadów.

Dla jednostek prowadzących działalność handlową Wydawnictwo udziela 21 % rabatu detalicznego od zamówień większych niż 50 egz. Zamówienia te należy przesyłać na adres Wydawnictwa PTTK "Kraj", ul. Krakowski Przedmieście 4/6, CO-950 Warszawa, skr. poczt. 121.

Zamówienia mniejsze niż 50 egz. należy kierować do Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Handlu Detalicznego PTTK, ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków, które udziela 10,5 % rabatu.

MIĘDZYNARODOWY
GÓRSKI
SZLAK
PRZYJAŹNI

EISENACH - BUDAPESZT

W dniach 29 września - 2 października b.r. w Czechosłowacji odbyło się otwarcie kolejnego odcinka Międzynarodowego Górskiego Szlaku Przyjaźni.

Centralna uroczystość odbyła się 1 października na Przełęczy Makowskiej - na pograniczu Czech i Słowacji - pod pomnikiem partyzantów. Uczestniczyli w niej przedstawiciele władz polityczno-administracyjnych, najwyższych władz Československého Svazu Turistiky a faboreni oraz oficjalne delegacje organizacji turystycznych z krajów socjalistycznych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze reprezentowali kol. kol. Andrzej MATUSZCZYK i Jerzy GAJEWSKI.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Podczas trwających narad strefowych prezesi niektórych oddziałów PTTK nadal sygnalizują nieotrzymywanie "Informacji ZG PTTK".

Kolejny raz przypominamy i apelujemy do Zarządów Wojewódzkich PTTK o przekazywanie po 1 egzemplarzu "Informacji" do wszystkich terytorialnie podległych Oddziałów PTTK.

NUMER ZAMKNIĘTO 27 października 1983r

RÓŻNE SPRAWY TOWARZYSTWA

W poprzednim numerze "Informacji" Turystyki przyznanych w bieżącym roku rządu Głównego PTTK. A oto dalsi laureat naszego Towarzystwa oraz ogniwa PTTK

Nagrody indywidualne

I STOPNIA

- Wiesław KRAKOWIECKI - Częstochowa

II STOPNIA

- Dominik FIJAŁKOWSKI - Lublin
- Aleksander JANIĄK - Gdańsk
- Tadeusz SZKAMBEK - Warszawa

III STOPNIA

- Bohdan BELDOWSKI - Kielce
- Franciszek CZUCHRA - Nowy Sącz
- Zbigniew DYDEK - Rzeszów
- Roman JANUSIEWICZ - Wrocław
- Zdzisław JEZIERSKI - Łódź
- Janusz KALINOWSKI - Katowice
- Tadeusz KAMIŃSKI - Lublin
- Zbigniew KAMIŃSKI - Gorzów Wlkp.
- Albin KUCZYŃSKI - Chełm
- Mieczysław MAJEWICZ - Warszawa
- Antoni MORAWSKI - Radom
- Wojciech NIEDERLŃSKI - Katowice
- Konstanty PROŻOGO - Chełm
- Julian ZINKOW - Kraków

Nagrody zespołowe

II stopnia

- Oddział PTTK przy Miejskich Zakładach Komunikacyjnych w Warszawie

III stopnia

- Koło PTTK nr 8 przy Gorlickich Zakładach Przemysłu Drzewnego w Gorlicach,
- Koło PTTK nr 93 im. Mieczysława Orłowicza przy Ministerstwie Komunikacji w Warszawie

Wszystkim nagrodzonym składamy serdeczne gratulacje!

Podczas odbywających się w Głównym Komitecie Turystyki konferencji prasowych PTTK przedstawia dziennikarzom szereg kompleksowych zagadnień związanych z działalnością Towarzystwa. Tematy, które zaprezentowano w formie informacji w ostatnich miesiącach, to m. in. przebieg sezonu letniego 1983 r. w PTTK, turystyka kwalifikowana, PTTK a młodzież szkolna /po Plenum GKT poświęconym turystyce młodzieżowej/, przewodnictwo turystyczne /przed Plenum ZG PTTK w sprawie przewodnictwa/, propozycje na sezon zimowy 1983/1984. Efektem tych działań są publikacje prasowe dotyczące zarówno problematyki ogólnej, jak też zagadnień szczegółowych. W wielu przypadkach przekazywane informacje są również źródłem inspiracji w zakresie niektórych tematów.

MATERIAŁY DO KOLEJNYCH NUMERÓW
„INFORMACJI ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK”
PROSIMY PRZESYŁAĆ NA ADRES:

ZARZĄD GŁÓWNY PTTK, RZECZNIK PRASOWY
ul. SENATORSKA 11
00 075 WARSZAWA

